

שאלה: מה העניין לנטול בבוקר ידיים דווקא בנטלה? למה זה כל-כך חשוב הרי גם באמצעות הברז וגם באמצעות הנטלה הידיים נשטפות .

תשובה: נטילת ידיים שחרית איננה מפני הנקיון אלא היא נטילה של טכס לפני שהאדם נגש לתפילה. עובדה היא שאדם המשכים לקום, נניח בשעה 4:00 בבוקר כדי ללמוד, ורק זמן רב אחר כך נוטל ידיו שוב כדי להתפלל שחרית, כותב הרמב"ם (הל' ברכות פרק ו הלכה ב) שיברך ברכת "על נטילת ידיים" רק על הנטילה השניה לפני שהוא מתפלל, ולא על הפעם הראשונה (כן מובא בשם הגר"א, "מעשה רב", פסקא ג). וגם לפי הרמב"ם והגר"א אדם הנוטל ידיו לפני שמתפלל מנחה או ערבית, גם אז מברך ברכה זו [=רוב עולם אינם נוהגים לברך זו על נטילה לפני מנחה וערבית, אבל נוטלים את ידיהם]. הרי זו נטילה של מצוה, ולא של נקיון.

ובכן, מאיזה טעם משתמשים בכלי "נטלה"? אמרו מפרשי המשנה שרביעית מים בכלי היא "מקוה קטן". אוסף זה משמש לידיים מה שמקוה גדול (כמות מים של אמה על אמה בגובה ג' אמות של מים) משמש לגוף שלם של האדם. הוכחה נוספת שהנטילה בכלי היא נטילה של טכס, ולא למען נקיון, שהרי אנו לפני התפילה כמו כהן המשמש בבית המקדש. הנה כהן הגדול היה נוטל ידיו ביום הכפורים לפני כל פעם שהחליף בגדים, מבגדי חול ובגדי כהן הדיוט, לבגדי יום הכפורים. נוטל ידיו לפני ההחלפה ואחרי ההחלפה (רמב"ם הלכות יום הכפורים פרק ב הלכה ב). ולפני ההחלפה ודאי לא נתלכלכו ידיו! אלא היא נטילה של מצוה. ונטילת ידיים שלנו בימינו לפני התפילה הם סמל של הנטילה ההיא.

ולכן יש מנהג שאחרי הנטילה מגביהים את הידיים כלפי מעלה ליד הראש, לבטא את הרעיון "שאו ידיכם קודש, וברכו את השם".